

در گفت و گو با پانا مطرح شد

خیلی از افرادی که به سینما می آیند، حال و حوصله مستند را ندارند

تهران (پانا) - کارگردان مستند «مهدی عراقی را بکش!» معتقد است سینما رفتن همیشه با نوعی سرگرمی همراه بوده و خیلی از کسانی که پایشان به سینما باز می‌شود حال و حوصله تماشای فیلم مستند را ندارند و بنابراین فیلم مستند هیچ‌وقت نمی‌تواند اکران گسترده داشته باشد.

عبدالرضا نعمت‌اللهی کارگردان مستند «مهدی عراقی را بکش!» در گفت‌وگو با خبرنگار پانا درباره نحوه شکل‌گیری ایده این فیلم گفت: «دوست قدیمی‌ام سید مصطفی حسینی که بعدها شد پژوهشگر فیلم «مهدی عراقی را بکش!»، مقاله‌ای نوشته بود درباره تأثیر اندیشه سیاسی امام خمینی بر صورتبندی عزاداری محرم و بر محرم سال چهل و دو متمرکز شده بود. این مقاله بخشی از رساله دکتری‌اش بود در رشته تاریخ تحلیلی و تطبیقی هنر با عنوان مقایسه رابطه آیین‌های نمایشی سوگوارانه مذهبی و اندیشه سیاسی غالب شیعه در ایران.»

وی افزود: «سید مصطفی حسینی توضیح می‌داد عزاداری سنتی چگونه و در چه فرآیندی به تظاهرات سیاسی تبدیل شده و برای شرح ایده‌اش ماجرای دسته عزای مسجد حاج ابوالفتح را مثال می‌زد که در صبح ۱۳ خرداد ۱۳۴۲ در تهران به راه افتاده بود و آدم اصلی‌اش کسی به اسم مهدی عراقی بود.»
این کارگردان درباره شخصیت مهدی عراقی عنوان کرد: «مصطفی از نقش حاج مهدی عراقی در راهپیمایی سال ۴۲ گفت و هر چه از او بیشتر تعریف می‌کرد ماجرا جذاب‌تر می‌شد. مهدی عراقی شخصیتی به‌شدت عمل‌گرا و روحیات پهلوانی داشت، هم لات‌های تهران از او حساب می‌بردند، هم وعاظ معروف شهر حرفش را می‌خواندند او آدم شوخ طبعی بود و قصه برای شنیدن زیاد داشت.»
وی افزود: «ایده ساخت فیلم درباره حاج مهدی عراقی از همین جا آمد. فیلم را شروع کردیم و نتیجه‌اش شد «مهدی عراقی را بکش!» که نامش را بهروز افخمی به ما قرض داد بعدها متوجه شدم او خودش سال‌ها پیش می‌خواست فیلمی درباره حاج مهدی عراقی بسازد.»
نعمت‌اللهی در پاسخ به این سوال که فیلمسازان مستند برای فیلمسازی با چه چالش‌هایی رو به رو هستند گفت: «بسیاری از فیلم‌های مستند با بودجه‌های شخصی و بدون وابستگی به موسساتی که متولی این جور تولیدات هستند شکل می‌گیرند. از طرف دیگر نگاه بسیاری از این موسسات به فیلم مستند نیز یک نگاه درجه دوم است.»

وی ادامه داد: «در نتیجه و به‌ناگزیر بسیاری از فیلم‌ها از شیوه‌های صنعتی تولید و اشکال حرفه‌ای تولید فیلم فاصله می‌گیرند. این را مستقل از ارزش هنری فیلم‌ها می‌گوییم و منظورم این نیست که تولید ارزان را نفی کنم. فکر می‌کنم بخشی از هویت سینمای مستند باید در شکل تولید حرفه‌ای آن ساخته شود. شکل تولیدی که با چرخه، توزیع و اکران و رساندش به دست تماشاگر کامل شود. درست همین‌جا، نقطه شروع سوال شماست.»

کارگردان مستند «مهدی عراقی را بکش!» با اشاره به جایگاه فیلم مستند در ایران عنوان کرد: «جایگاه فیلم مستند را باید در نسبت با مخاطبان‌ش پیدا کرد. نمی‌دانم این سینما واقعا چه جایگاهی دارد ولی از قرائن پیداست وضعیتش به نسبت یک دهه قبل خیلی تغییر کرده است. اینکه در سال‌های اخیر جشنواره‌های مستند جدی‌تر شده‌اند، دلیلش این است که اقبال بیشتری نسبت به آن‌ها می‌شود، مثلا تلویزیون تمایل بیشتری به پخش و تحلیل مستند نشان می‌دهد و سینماها هم به شکلی محدود و با احتیاط فیلم‌های مستند را پخش می‌کنند یعنی اتفاقاً خوبی برای فیلم‌های مستند دارد.»

وی در پاسخ به این سوال که آیا می‌شود روزی منتظر اکران عمومی آثار مستند در سینما بود تصریح کرد:

«حتماً! فیلم مستند، برای مخاطب ساخته می‌شود، نباید از مخاطب ترسید. البته می‌تواند سینما رفتن همیشه با نوعی سرگرمی همراه بوده و خیلی‌ها از کسانی که پایشان به سینما باز می‌شود حال و حوصله تماشای فیلم مستند را ندارند و بنابراین فیلم مستند هیچ‌وقت نمی‌تواند اکران گسترده داشته باشد. اما به هر حال فیلم مستند اگر درست توزیع شود جا و مخاطب خودش را پیدا می‌کند. مستند می‌تواند اکران شود، خودش را به مخاطبش عرضه کند و به اندازه کافی نیز بفروشد.»

این کارگردان با اشاره به حضور فیلم‌های مستند در جشنواره فیلم فجر گفت: «حضور فیلم‌های مستند در جشنواره فجر بسیار شیرین است، نمایش این فیلم‌ها برای تماشاگران حرفه‌ای و اغلب سر و کله‌شان در این ایام در سالن‌های جشنواره پیدا می‌شود برای ما فرصت بسیار مغتنمی است. برای فیلم‌های مستند که نظام توزیع درست و سرپایی ندارند، حضور این مخاطب آماده و علاقه‌مند واقعاً غنیمت است. فیلم‌ها هرچه بیشتر دیده شوند و بازخورد بگیرند، فیلمسازها را جلوتر می‌برند و چه وقت و چه جایی از سالن‌های سینما و ایام جشنواره فجر بهتر است؟»